

Sygn. akt III KO 114/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie M. K. i A. B.,
oskarżonych z art. 272 k.k. w zw. z art. 273 k.k. w zw.
z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 28 listopada 2022 r.,
wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
zawartego w postanowieniu Sądu Rejonowego
dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie
z dnia 13 października 2022 r., sygn. akt II K 1147/22/S,
na podstawie art. 37 k.p.k. *a contrario*

postanowił:
wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia wystąpił z inicjatywą przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 37 k.p.k.). W motywach swojego wystąpienia jako okoliczności szczególne, uzasadniające zastosowanie wyjątku od ogólnych reguł określania właściwości miejscowej sądu, powołał fakt, że jeden z oskarżonych – M. K. jest adwokatem od lat wykonującym zawód na terenie K., zatem występującym przed sądami krakowskimi, w tym sądem właściwym miejscowo. Jedną z prowadzonych przez niego spraw miała charakter „wyjątkowo medialny”, na co zwrócił uwagę sam

oskarżony w jednym z przesłuchań. Powyższa okoliczność powoduje, że jest postacią znaną w krakowskim środowisku prawniczym, tym bardziej, że od lat pełni również wysokie funkcje w strukturach krakowskiego samorządu adwokackiego. Obecnie jest członkiem Prezydium i Sekretarzem Okręgowej Rady Adwokackiej w K., Przewodniczącym Komisji do spraw Zawodu Adwokata oraz jej delegatem na Krajowy Zjazd Adwokatury. W poprzedniej kadencji Okręgowej Rady Adwokackiej w K. pełnił funkcję jej Rzecznika Dyscyplinarnego. Co więcej, zarzucany M. K. w niniejszym postępowaniu czyn miał polegać na wyłudzeniu poświadczenia nieprawdy w postanowieniu Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie, IV Wydziału Ksiąg Wieczystych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa wyrażona przez Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieście w Krakowie nie zasługiwała na uwzględnienie. Na wstępie podkreślić trzeba wyjątkowy charakter instytucji przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości i potrzebę restryktywnej wykładni owej przesłanki, gdyż stwierdzenie jej wystąpienia wiąże się z modyfikacją kodeksowego porządku w zakresie ustalania właściwości miejscowej sądu, znajdującego również umocowanie konstytucyjne (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. może nastąpić jedynie w sytuacji zaistnienia szczególnych okoliczności, mogących w sposób realny stwarzać w opinii publicznej przekonanie o braku warunków do obiektywnego jej rozpoznania w danym sądzie oraz o tym, że przekazanie sprawy stworzy lepsze możliwości do sprawnego jej rozstrzygnięcia (zob. np. postanowienie SN z dnia 18 lutego 2021 r., IV KO 4/21, LEX nr 3126169). Takich szczególnych przesłanek w niniejszej sprawie natomiast nie wykazano.

Z charakteru wykonywanego przez oskarżonego zawodu adwokata wynikała nieuchronność kontaktów służbowych z organami wymiaru sprawiedliwości, w tym z sądem występującym. Nie wynika z nich jednak, że zwykły przeciętny obserwator procesu pozostanie na tej podstawie w przeświadczeniu, że żaden sędzia orzekający tak dużej jednostce, jaką jest Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieście w Krakowie, nie jest w stanie obiektywnie przeprowadzić postępowania karnego dotyczącego oskarżonego. Podkreślić trzeba, że znajomość na gruncie

zawodowym w środowisku prawniczym nie jest zjawiskiem nadzwyczajnym i trudno tę okoliczność uznać za podstawę odstąpienia od ogólnych reguł ustalania właściwości miejscowej sądu. Zmaterializowanie się na gruncie wzajemnych relacji członków tej grupy zawodowej przesłanki z art. 37 k.p.k. wymaga wykazania wyjątkowego stopnia zażyłości, zazwyczaj wykraczającego poza grunt zawodowy, który wywierać może realny wpływ na swobodę orzekania lub implikować obawy o właściwy jego społeczny odbiór. Takie uwarunkowania nie stanowiły natomiast podstawy wystąpienia.

Odnosząc się do wymienionych funkcji pełnionych w przeszłości lub obecnie przez M. K. w strukturach samorządu adwokackiego stwierdzić trzeba, że choć mogą one przykładowo determinować większe niż przeciętnie medialne zainteresowanie jego sprawą, to jednak dla organów wymiaru sprawiedliwości nie powinno stanowić to podstawy do wyrażania obaw. Fakt, że oskarżonemu zarzuca się działanie w okręgu właściwości sądów krakowskich nie jest nadzwyczajną przesłanką, nawet przy uwzględnieniu charakteru zarzucanego czynu.

Wszystkie akcentowane przez sąd występujące okoliczności, w tym ich wątpliwy związek z drugim oskarżonych w sprawie – A. B., nie urealniały w dostatecznym stopniu wystąpienia podstaw do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Społeczne zaufanie do organów sądowych w przypadku pozostawienia sprawy do rozpoznania sądowi występującemu nie zostanie bowiem narażone na szwank. Unikaniu ewentualnych przeszkód, mogących w odczuciu poszczególnych sędziów tego sądu oddziaływać na obiektywizm ich orzekania, służą inne przewidziane przepisami procedury karnej instytucje, które jednak nie wymagają ingerencji we właściwość sądu.

Konieczne jest przypomnienie, że z punktu widzenia dobra wymiaru sprawiedliwości na równi z powyżej omówionym zagrożeniem, do którego odwołuje się Sąd występujący, postawić należy unikanie spraw, niosących za sobą przewidywane medialne zainteresowanie czy nieuzasadnione uleganie presji opinii publicznej. Tego rodzaju wątpliwości, prowadzące do pochopnego sięgania po inicjatywę określoną w art. 37 k.p.k., nie tylko nie budują autorytetu czy wzmocnienia powagi wymiaru sprawiedliwości. Przeciwnie, mogą na te aspekty oddziaływać w sposób negatywny. Wobec braku dostatecznych, bezpośrednich,

podstaw do odstąpienia od reguły rozpoznania sprawy przez właściwy miejscowo sąd w trybie powyższego przepisu, sprawa niniejsza powinna zatem pozostawać nadal w gestii Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie oraz podlegać sprawnemu rozpoznaniu merytorycznemu.

I.n